

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Dialogoog buiten de spelkamer

Reactie op bijdrage Eva van Malderen in De therapeut aan het werk

GEERT EVERAERT

Tim heeft tijdens de drie jaar durende therapie een innerlijk beeld van Eva van Malderen (2018) opgebouwd dat bestand is tegen haar fysieke afwezigheid. Het object kan vastgehouden worden, onafhankelijk van bevrediging of frustratie. Ze zal er zijn wanneer hij terugkomt. Misschien wordt niet toevallig volgens Margaret Mahler de objectconstantie bereikt in het derde levensjaar (Mahler 1968). Het zegt iets over de ernst van de problematiek van Tim en van de *arousal* die hij op destructieve manier aan bod brengt en die Van Malderen lang zal moeten verdragen.

Maar Van Malderen kan onmogelijk de enige stabiele ander zijn. Wat gebeurt er buiten de spelkamer en hoe gebeurt de vertaling naar zijn levens-echte context? Wie speelt een rol in het ontstaan van Tims problemen en op welk systeem werken deze in? Bij zulke diepgaande speltherapieën die tot ›op het bot‹ gaan is het reëel betrekken van de context niet altijd evident maar wel noodzakelijk. Hierdoor krijgen we zicht op de mentaliserende mogelijkheden van de huidige context (het ›ouderlijke reflectief functioneren‹ van Fonagy). We kunnen zo ook inschatten welk effect het speltherapeutische werk procesmatig teweegbrengt binnen de bestaande realiteit. Op die manier vindt het proces van Tims integratie in zijn huidige en toekomstige context plaats. Enkel zo ontstaat er een metaconversatie buiten het eigenlijke speelveld van de spelkamer.

Is dit ook niet wat er gebeurt met dit mooie initiatief van het *Tijdschrift voor psychoanalyse en haar toepassingen*? Een forum creëren voor uitwisseling van klinische ervaringen tussen clinici, zodat inmenging in deze rauwe spelaangelegenheden wordt toegelaten. Er ontstaat een interactie die de opgebouwde fundamente ten goede komt, waardoor het werk van Van Malderen niet in gevaar komt. Nicole Vliegen (2018) en Tinka Prast (2018) zorgen met hun reflecties indirect voor een upgrade van het reflectief functioneren van Eva. Er ontstaat een metaconversatie buiten het eigenlijke speelveld. Ze zijn niet kritisch bedoeld, waardoor ze de therapeut ruimte geven zijn of haar werk te doen. Het initiatief bevestigt dat de psychoanalyse zich niet uitsluitend richt op de innerlijke wereld van de individuele cliënt en hem niet te veel als een gesloten systeem beschouwt. Door de commentaren van de therapeuten op het casusmate-

riaal ontstaat er als het ware een contextuele tegenoverdracht. In een zoektocht naar begrijpen, worden telkens andere klemtonen gelegd. Dat is goed en het helpt jonge therapeuten erop te vertrouwen dat in therapie geen absolute waarheid bestaat. Vliegen en Prast dissecteren als volleurde chirurgende twee sessies en ze doen dit op een zeer respectvolle en zorgende wijze. Toch moeten we opletten met te veel interpretaties om door het bos de bomen nog te zien. Reflectie en intervisie blijven voor elke therapeut noodzakelijk. Het kan nooit de bedoeling zijn om ons volledig in therapeutisch werk terug te trekken zonder te delen, te reflecteren en te verruimen. Ook daar gaat Tim van vooruit.

Literatuur

MAHLER, M. (1968), *On human symbiosis and the viscissitudes of individuation*. New York: International University Press.

MALDEREN, E. VAN (2018). Een gedeeld punt in een duistere wereld — Twee

sessies met Tim. *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, 24, 84-88.

PRAST, T. (2018). 'Echt dood is niet de bedoeling ...!' *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, 24, 93-96.

VLIEGEN, N. (2018). Associaties bij het materiaal van Tim. *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, 24, 89-92.